

Projekts.
19.02.91.

Latvijas Republikas Likums par lauksaimniecības uzņēmumu privatizāciju

Šis ir noteicošais Likums lauksaimniecības uzņēmumu privatizācijā, kas saistīta ar īpašuma formu maiņu lauksaimniecības uzņēmumos.

Šī Likuma mērķis ir novērst nelikumīgo kolektīvizācijas metožu radītās sekas, mainot īpašuma formas lauksaimniecības uzņēmumos, veicināt privatizācijas procesu lauksaimniecībā, un radīt piekšnoteikumus uz privāto iniciatīvu balstītas uzņēmējdarbības attīstībai.

Šis Likums attiecas uz kolhozu kooperatīvajiem un valsts lauksaimniecības uzņēmumiem, kas izveidojušies piespiedu kolektīvizācijas rezultātā.

Lauksaimniecības uzņēmumu privatizācija balstās uz esošās uzņēmumu kapitāla personificēšanu bezatlīdzības ceļā un tālāku tā nošķiršanu par aprēķinātā kapitāla daļām, apgrozībā esošo naudu un citiem maksāšanas līdzekļiem.

LIKUMĀ LIETOTO TERMINU DEFINĪCIJAS

1. **Lauksaimniecības uzņēmums**- uzņēmums, kura pamatnodarbošanās ir lauksaimniecības produkcijas ražošana un pārstrāde.
2. **Kolhozs**- (kopsaimniecība, kolektīvā saimniecība, un cits uz kolhozu- kooperatīvā īpašuma pamata veidots uzņēmums), kooperatīvs sociālistiskās lauksaimniecības ražošanas uzņēmums, kas izveidojies piespiedu kolektīvizācijas rezultātā un kura manta un līdzekļi ir kolhoza biedru nepersonificēts kolektīvais īpašums.
3. **Valsts lauksaimniecības uzņēmums** (padomju saimniecība, izmēģinājumu saimniecība, selekcijas stacija, valsts uzņēmumu un resoru palīgsaimniecība un tml.) - uzņēmums, kurš izveidojies piespiedu kolektīvizācijas rezultātā un kura manta un līdzekļi ir nepersonificēts valsts (visas tautas) īpašums.

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI.

1. pants. Likuma darbība un saturs.

1. Likums reglamentē īpašuma un uzņēmējdarbības formu maiņu lauksaimniecības uzņēmumos, ievērojot Latvijas Republikas likumus "Par uzņēmējdarbību", "Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" un likumdošanas aktus par atsevišķiem uzņēmējdarbības veidiem.
2. Likums nosaka:

- 2.1. Pārveidojamo lauksaimniecības uzņēmumu veidus (loku);
- 2.2. Uzņēmuma pārveidošanas procesuālos jautājumus;
- 2.3. Pārveidojamā uzņēmuma kopējā kapitāla noteikšanas pamatprincipus.
- 2.3. Pārveidojamā uzņēmuma kopējo kapitālu un tajā skaitā privatizējamo kapitālu.
- 2.4. Fizisko un juridisko personu kapitāla daļu noteikšanas kārtību pārveidojamā uzņēmuma privatizējamajā kapitālā.
- 2.5. Statūtsabiedrības izveidošanas un darbības īpatnības lauksaimniecībā..
- 2.6. Lauksaimniecības uzņēmuma likvidācijas un reorganizācijas īpatnības.

1.nodaļa. Pārveidojamie uzņēmumi.

2. pants. Pārveidojamie uzņēmumi.

Šis Likums attiecas uz kolhoziem un tiem pielīdzinātajiem valsts lauksaimniecības uzņēmumiem, kas veidojušies piespiedu kolektivizācijas rezultātā. Lauksaimniecības uzņēmumus, uz kuriem neattiecas šis Likums, nosaka Ministru Padome.

Ministru Padomes noteiktajā kārtībā līdz 1991. gada 1. maijam valsts un citas juridiskas personas piesaka mantiskās pretenzijas pret pārveidojamajiem uzņēmumiem.

3. pants. Valsts uzņēmumu mantas un strādājošo pielīdzināšana kolhozu mantai un biedriem.

Valsts lauksaimniecības uzņēmumi šī Likuma darbības ietvaros tiek pielīdzināti kolhoziem sekojošā kārtībā:

1. Kolhoza biedra statusam atbilst: valsts lauksaimniecības uzņēmumos uz pārveidošanas brīdi pastāvīgie strādājošie, no uzņēmuma pensijā aizgājušie vai uzņēmuma darbā par invalīdiem kļuvušie, kā arī bijušie darbinieki, kas izveidojuši zemnieku saimniecības vai aizgājuši strādāt vēlētā darbā.
2. Šī panta 1. punktā minētajam kolhoza biedru statusam atbilstošo personu kopsapulce (pilnvaroto sapulce) ir augstākais pārveidojamā uzņēmuma lēmējorgāns.
3. Kolhoza mantai ir pielīdzināma pārveidojamā valsts lauksaimniecības uzņēmuma bilancē esošā manta.

2. nodaļa. Uzņēmuma pārveidošanas procedūra.

4. pants. Pārveidojamā uzņēmuma pārvaldes orgānu pienākumi.

1. Pārveidojamā uzņēmuma administrācija (valde):
 - 1.1. ievērojot šī likuma #####pantos noteiktos pamatprincipus: izstrādā nolikuma projektus "Par uzņēmuma kopējā kapitāla noteikšanu" un "Par fizisko un juridisko personu kapitāla daļu noteikšanu".
 - 1.2. noteiktajā kārtībā sasauca uzņēmuma kopsapulci (pilnvaroto sapulci).
2. Uzņēmuma kopsapulce (pilnvaroto sapulce) kā augstākais lēmējorgāns:
 - 2.1. minētos projektus izskata un apstiprina ar vienkāršu balsu vairākumu.
 - 2.2. ievēl uzņēmuma pārveidošanas komisiju.

5.pants. Uzņēmuma pārveidošanas komisija.

1. Uzņēmuma pārveidošanas komisiju - ne mazāk kā ... cilvēku sastāvā, ievēl uzņēmuma kopsapulce (pilnvaroto sapulce).
2. Uzņēmuma pārveidošanas komisija kopsapulces (pilnvaroto sapulces) noteiktajos termiņos:
 - 2.1. saskaņā ar apstiprinātajiem nolikumiem nosaka uzņēmuma kopējo kapitālu un aprēķina atsevišķo fizisko un juridisko personu kapitāla daļas,
 - 2.2. izstrādā uzņēmuma pārveidošanas koncepciju un tās realizēšanai nepieciešamo dokumentu projektus,
 - 2.3. organizē uzņēmuma pārveidošanas sapulces sasaukšanu,
 - 2.4. ne mazāk kā mēnesi pirms pārveidošanas sapulces sasaukšanas tās dalībniekus iepazīstina ar kapitāla daļu aprēķināšanas rezultātiem un pārveidošanas dokumentu projektiem.

6. pants. Uzņēmuma pārveidošanas sapulce.

1. Uzņēmuma pārveidošanas sapulces dalībnieki ir uzņēmuma aprēķināto kapitāla daļu īpašnieki vai to pilnvarotas personas. Uzņēmuma pārveidošanas sapulce ir tiesīga, ja tajā pārstāvētas ne mazāk kā 3/4 no uzņēmuma kapitāla.
2. Uzņēmuma pārveidošanas sapulce :
 - 2.1. lemj par kapitāla daļu aprēķina apstiprināšanu (lēmumu pieņem ar vienkāršu klātesošo balsu vairākumu);
 - 2.2. pieņem uzņēmuma pārveidošanas koncepciju (lēmumu pieņem ar vienkāršu pārstāvētā kapitāla pārsvaru),
Lēmumu šajos jautājumos pieņem šī Likuma 3.pantā minētās personas.
 - 2.3. ievēl dibinātāju pilnvarotās personas (personas, kuras saskaņā ar dibināšanas līgumu veic ar sabiedrības dibināšanu saistītās darbības).
 - 2.4. slēdz dibināšanas līgumu atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai par atsevišķiem statūtsabiedrību veidiem.

Gadījumā, ja pārveidošanas sapulce izlemj par uzņēmuma likvidāciju, tā rīkojas saskaņā ar šī Likuma 5. nodaļu. Uzņēmuma manta, kas palikusi pēc kreditoru prasību apmierināšanas un izmaksām strādājošajiem, tiek sadalīta aprēķināto kapitāla daļu īpašniekiem proporcionāli šo daļu vērtībai.

7. pants. Dibinātāju pilnvarotās personas.

Līdz jaunās statūtsabiedrības dibināšanai dibinātāju pilnvarotās personas:

1. sagatavo dibināšanas dokumentu projektus:
 - 1.1. statūti;
 - 1.2. mantas iemaksas ziņojums;
2. izsludina par statūtsabiedrības dibināšanu,

3. sasauc dibināšanas sapulci, par to paziņojot Latvijas Republikas likumdošanas aktos par atsevišķajām statūtsabiedrībām noteiktajos termiņos.

8. pants. Dibināšanas sapulce.

Dibināšanas sapulce lemj par statūtsabiedrības dibināšanu Latvijas Republikas likumdošanā noteiktajā kārtībā, ievērojot šajā Likumā 14. pantā noteiktās īpatnības.

3. nodaļa. Parveidojamā uzņēmuma kapitālu noteikšana.

9. pants. Pārveidojamā uzņēmuma kopējā kapitāla noteikšana.

1. Pārveidojamā uzņēmuma kopējo kapitālu veido tā aktīvi uz pārveidošanas brīdi:

- pamatlīdzekļi (bez par valsts budžeta līdzekļiem veikto meliorācijas un zemes kapitālās ielabošanas darbu vērtības) bilances vērtībā, atskaitot nolietojumu;
- normējamie apgrozāmie līdzekļi;
- nepabeigtā kapitālā celtniecība;
- naudas līdzekļi;
- norēķini ar debitoriem;
- citiem aizdotie līdzekļi;
- starpsaimniecību un citos uzņēmumos un sabiedrībās ieguldītie līdzekļi.

2. Šī panta 1. punktā minēto kopējo kapitālu samazina :

- manta, uz kuru īpašuma tiesības pārveidošanas brīdī ir apstrīdamas, tajā skaitā manta, kas nacionalizēta vai citādi nelikumīgi atsavināta (izņemot kolektivizēto mantu);
- neatmaksātie ilgtermiņa un īstermiņa aizdevumi;
- norēķini ar kreditoriem.

10. pants. Juridisko personu kapitāla daļu noteikšana.

Juridisko personu (valsts iestāžu un uzņēmumu, dažāda veida sabiedrību, firmu u.c.) kapitāls ir uzņēmuma attīstībā ieguldītie līdzekļi un manta 5. pantā noteiktajā vērtībā.

11. pants. Fizisko personu kapitāls.

Fizisko personu kapitālu veido uzņēmuma kopējais kapitāls, no tā atskaitot juridisko personu kapitālu.

12. pants. Fizisko personu kapitāla daļu noteikšana.

1. variants

1. Fizisko personu kapitāla daļas aprēķina saskaņā ar uzņēmuma kopsapulces (pilnvaroto sapulces) apstiprināto Nolikumu.

2. Kapitāla daļas nosaka sekojošām fiziskām personām:

2.1. Kolektīvizācijas procesā apvienotās mantas īpašniekiem;

2.2.

1. variants. Šī likuma 3. pantā minētajām personām un mirušajiem kolhoza biedriem, kuru mantinieki strādā pārveidojamajā uzņēmumā vai dzīvo tā teritorijā.

2. variants. Uzņēmumā strādājošiem uz pārveidošanas brīdi un citām fiziskām personām, kas uzņēmumā ir nostrādājušas ne mazāk kā vienu gadu.

3. variants. Ar uzņēmuma kopsapulces lēmumu noteiktām citām fiziskām personām.

1. un 2. variantā vēl arī

2.3. Pēc lauksaimniecības uzņēmuma kopsapulces lēmuma kapitāla daļas var aprēķināt arī tām fiziskām personām, kas ar savu darbību veicinājušas uzņēmuma sociālās un ražošanas infrastruktūras attīstību.

3. Fiziskām personām nosaka šādas kapitāla daļas:

3.1. Sākotnēji apvienotais kapitāls.

3.2. Saimniekošanas rezultātā radītais kapitāls.

4. Sākotnēji apvienoto kapitālu veido kolektīvizācijas procesā apvienotās mantas novērtējums naudā. Novērtējumu veic atbilstoši uzņēmuma Nolikumam par fizisko un juridisko personu kapitāla daļu noteikšanu. Jāievēro, ka šo mantu nedrīkst novērtēt zemāk par apvienošanas aktos uzrādīto vērtību un šī kapitāla daļa nedrīkst pārsniegt 50 % no fiziskajām personām sadalāmā kapitāla.

Tādā gadījumā aprēķinātās kapitāla daļas proporcionāli samazina, lai sasniegtu minēto robežu.

5. Saimniekošanas rezultātā radīto kapitālu aprēķina, no fiziskām personām sadalāmā kopējā kapitāla atņemot sākotnēji apvienotā kapitāla daļu. To sadala šī panta 2. punktā minētajām personām proporcionāli to darba ieguldījumam.

6. Gadījumā, ja personas, kam ir aprēķinātas kapitāla daļas, ir mirušas, īpašuma tiesības uz šīm kapitāla daļām iegūst

1.var. mantinieki, kas ir kolhoza biedri vai nepilngadīgi kolhoza teritorijā dzīvojošie.

2.var. likumiskie mantinieki.

3.var. mantinieki (neatkarīgi no to piederības lauksaimniecības uzņēmumam), bet tiesības uz saimniekošanas rezultātā radītā kapitāla daļām iegūst mantinieki, kas ir kolhoza biedri vai dzīvo kolhoza teritorijā.

12. pants. Fizisko personu kapitāla daļu noteikšana.

2. variants

1. Fizisko personu kapitāla daļas aprēķina saskaņā ar uzņēmuma kopsapulces (pilnvaroto sapulces) apstiprināto Nolikumu.

2. Fiziskām personām nosaka šādas kapitāla daļas:

2.1. Sākotnēji apvienotais kapitāls.

2.2. Saimniekošanas rezultātā radītais kapitāls.

3. Sākotnēji apvienotā kapitāla daļu aprēķina kolektīvizācijas procesā apvienotās mantas īpašniekiem. Sākotnēji apvienoto kapitālu veido kolektīvizācijas procesā apvienotās mantas novērtējums naudā. Novērtējumu veic atbilstoši uzņēmuma Nolikumam par fizisko un juridisko personu kapitāla daļu

noteikšanu. Jāievēro, ka šī kapitāla daļa nedrīkst pārsniegt 50 % no fiziskajām personām sadalāmā kapitāla. Tādā gadījumā aprēķinātās kapitāla daļas proporcionāli samazina, lai sasniegtu minēto robežu.

4. Saimniekošanas rezultātā radīto kapitālu aprēķina, no fiziskām personām sadalāmā kopējā kapitāla atņemot sākotnēji apvienotā kapitāla daļu. To aprēķina proporcionāli darba ieguldījumam kolhoza biedriem un mirušajiem kolhoza biedriem, kuru mantinieki strādā pārveidojamajā uzņēmumā vai dzīvo tā teritorijā. Pēc lauksaimniecības uzņēmuma kopsapulces lēmuma kapitāla daļas var aprēķināt arī tām fiziskām personām, kas ar savu darbību veicinājušas uzņēmuma sociālās un ražošanas infrastruktūras attīstību. Saimniekošanas rezultātā radīto kapitāla daļu aprēķina minētajām personām proporcionāli to darba ieguldījumam.

Gadījumā, ja personas, kam ir aprēķinātas saimniekošanas rezultātā radītā kapitāla daļas, ir mirušas, īpašuma tiesības uz šīm kapitāla daļām iegūst mantinieki, kas ir kolhoza biedri vai nepilngadīgi kolhoza teritorijā dzīvojošie.

4. nodaļa. Statūtsabiedrības izveidošanas un darbības īpatnības lauksaimniecībā.

13. pants. Statūtsabiedrības tiesiskā reglamentācija.

Dibināšanas un darbības pamatus, tiesisko statusu statūtsabiedrībām, kas izveidotas no esošajiem lauksaimniecības uzņēmumiem to pārveidošanas kārtībā, nosaka attiecīgi Latvijas Republikas likumi par šīm sabiedrībām, ievērojot īpatnības, kas noteiktas šī Likuma 14.-16. pantos, kā arī pašas sabiedrības Statūtos.

14. pants. Statūtsabiedrības dibināšanas īpatnības.

1. Dibināšanas sapulce ir tiesīga, ja tajā piedalās dalībnieki un pilnvarotie, kuri pārstāv

1. var. ne mazāk kā 3/4 no pamatkapitāla;

2. var. ne mazāk kā 1/2 no pamatkapitāla;

Lēmumu pieņem balsojot, ar vienkāršu pamatkapitāla pārsvaru.

2. Dibināmās statūtsabiedrības pamatkapitālu veido:

2.1. Fiziskām personām aprēķinātais kapitāls;

2.2. Valsts un citu juridisko personu kapitāls;

2.3. Dibināšanas līgumā parakstītās papildus daļu iemaksas.

3. Dibināšanas līgumā nosaka daļu skaitu un daļas nomināla vērtību, ne mazāku par 1000 rbļ., kā arī kārtību un termiņus, kādos aprēķinātās daļas noapaļojamas līdz nominālu vērtībai. Līdz šim termiņam katras personas balsstiesības nosaka tai piederošo veselo nominālu skaits.

4. Aprēķinātās kapitāla daļas atbilstību nomināla vērtībai var panākt:

4.1. parakstoties uz daļu papildus iemaksām;

4.2. personām apvienojot aprēķinātās kapitāla daļas, par to paziņojot saskaņā ar Latvijas Republikas Likumiem.

5. Dibināšanas sapulce var pieņemt lēmumu par vienas daļas piešķiršanu arī tām personām, kuras pārveidošanas brīdī strādāja uzņēmumā, bet kuru aprēķinātā kapitāla daļa nerasniedza vienu nomināla vērtību, vienlaicīgi paredzot izmaiņas pamatkapitāla apmērā.

6. Daļu uzņēmuma kopējā kapitāla (bet ne vairāk par 25 %) ar dibinātāju sapulces lēmumu var ieskaitīt dibināmās statūtsabiedrības rezerves kapitālā. Atlikusī daļa veido dibināmās statūtsabiedrības pamatkapitālu (statūtu fondu). Tas sastāv no juridisko personu un fizisko personu kapitāla daļām .

Gadījumā, ja pārveidojamais uzņēmums likvidējas, rezerves kapitāls tiek sadalīts proporcionāli aprēķinātajām fizisko un juridisko personu kapitāla daļām.

15. pants. Statūtsabiedrības darbības īpatnības.

1. Statūtsabiedrības dalībnieks var atsavināt savas daļas citai personai atbilstoši attiecīgo statūtsabiedrību darbību reglamentējošo Likumu normām. Gadījumā, ja daļu atsavina

2. Gadījumā, ja sabiedrības dalībnieks ir uzsācis patstāvīgu uzņēmējdarbību (izveidojis zemnieku saimniecību, piedalās kādā citā lauksaimnieciska rakstura uzņēmējdarbībā), un vēlas atsavināt savas daļas, statūtsabiedrības izpildinstitūcijai ir pienākums triju mēnešu laikā atrast līdzekļus šī dalībnieka daļas atpirkšanai par tās nominālvērtību, no kuras atskaita uz vienu pamatkapitāla daļu pienākošās kredīta saistības.

3. Ja sabiedrības dalībnieks vēlas atsavināt savu daļu, iegūstot pret to tikai sabiedrības mantu, dalībnieka un sabiedrības attiecības nosaka šī likuma panti un Sabiedrības statūti.

4. Sabiedrība savos Statūtos var paredzēt, ka noteiktā termiņā neizņemtas daļu apliecības tiek anulētas, tālāk rīkojoties saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem par atsevišķām sabiedrībām.

5.nodaļa. Lauksaimniecības uzņēmumu likvidācijas un reorganizācijas īpatnības.

16. pants. Pārveidojamo lauksaimniecības uzņēmumu un izveidoto statūtsabiedrību likvidācijas un reorganizācijas pamatprincipi.

Lauksaimniecības uzņēmumus un no tiem izveidotās statūtsabiedrības likvidē un reorganizē saskaņā ar Latvijas Republikas Likumu par uzņēmējdarbību un citiem likumdošanas aktiem, ievērojot šajā Likumā noteiktās īpatnības.

17. pants. Mantas inventarizācijas saraksts.

1. Pārveidojamā uzņēmuma vai izveidotās statūtsabiedrības mantas nošķiršana aprēķināto kapitāla daļu īpašniekiem likvidācijas vai reorganizācijas gadījumos notiek tikai atbilstoši mantas inventarizācijas sarakstā noteiktiem objektiem.

2. Mantas inventarizācijas sarakstu izveido:

2.1. reorganizācijas gadījumā - sabiedrības izpildinstitūcija,

2.2. likvidācijas gadījumā - likvidācijas komisija.

3. Mantas inventarizācijas saraksts satur tehnoloģiski un organizatoriski nedalāmus pamatlīdzekļu, apgrozāmo un nepabeigtās kapitālās celtniecības objektus (šī Likuma 9. pantā noteiktajā vērtībā), kuros

kustāmie īpašumi (pamatlīdzekļu aktīvā daļa un apgrozāmie līdzekļi) no nekustamajiem nošķirami tikai tad, ja tas netraucē nekustamo īpašumu apsaimniekošanu.

17. pants. Statūtsabiedrības reorganizācija.

1. Ja statūtsabiedrības dalībnieki vēlas izmantot patstāvīgā uzņēmējdarbībā kādu no mantas inventarizācijas sarakstā minētiem objektiem, pārņemot tos savā īpašumā par sarakstā noteikto vērtību, tie par to paziņo sabiedrības izpildinstitūcijai.

2. Sabiedrības izpildinstitūcija 3 mēnešu laikā statūtos noteiktajā kārtībā par to paziņo visiem sabiedrības dalībniekiem. Gadījumā, ja uz izvēlēto mantu piesakās arī citi pretendenti, izpildinstitūcija organizē šīs mantas izsoli.

Šīs mantas iegūšanai par pamatu var būt norēķins ar:

- aprēķinātā kapitāla daļām;

- apgrozībā esošo naudu un citiem maksāšanas līdzekļiem, tajā skaitā ar sabiedrības doto kredītu.

3. Gadījumā, ja sabiedrības izpildinstitūcija uzskata par mērķtiecīgu atsavināt kādu no saviem ražošanas vai neražojošās sfēras objektiem, tā statūtos noteiktajā kārtībā rīko šo objektu izsoli (augošu vai dilstošu).

18. pants. Lauksaimniecības uzņēmuma likvidācijas īpatnības.

1. Lauksaimniecības uzņēmumu likvidācijas gadījumā likvidācijas komisija sabiedrības mantu izsola saskaņā ar šī Likuma 16. pantā minēto mantas inventarizācijas sarakstu, dodot priekšroku sabiedrības dalībniekiem.

2. Pēc izsoles likvidācijas komisija saņem saistību rakstus par izsolē pārdoto mantu un nosaka atlikušo daļu nominālvērtību, mainot to par starpību starp mantas inventarizācijas sarakstos atzīmēto un izsolē iegūto šīs mantas vērtību.

3. Saistībrakstus par izsolē nenomaksāto mantas vērtību likvidācijas komisija var:

3.1. nodot atlikušo daļu īpašniekiem, juridiski noformējot to pretenzijas;

3.2. uzglabāt paši, veicot saistību realizāciju, attiecīgi noformējot savu juridisko statusu;

3.3. nodot banku un citām kredītiestādēm, noformējot atlikušo daļu īpašniekiem to pretenzijas.